

ВЛАСТИ

Устав се у правној науци и пракси појављује и развија крајем XVIII а највише у XIX веку када се доноси највећи број ових правних аката у свету. Тада, у XIX веку, он добија универзални значај и то је век уставности, када је срушен апсолутизам државе и на позорницу друштвеног живота уведен народ који је проглашен за основ власти и државе. То је било дело буржоаске револуције која се ослонила на Русоово учење о народној суверености, о вољи народа која је суверена, тако да у друштву све има да буде према тој општој вољи која је изражена у закону. Идеја устава и уставности је значила ограничење апсолутне власти и прелазак у демократску и регулисану власт. Истина, и пре устава су постојале државе, заједнице у којима су постојала различита правила, било писана или неписана, која су обезбеђивала да се људи понашају у духу постојећих схватања друштвеног живота. Тако су уставима модерних држава претходили акти-нагодбе карактеристични за европски средњи век и државе те епохе у којима су разграничена права и дужности између владара и грађана и где су наспрам владаревих привилегија и прерагатива утврђене и његове дужности.¹ Касније, са модерном државом се губе ти средњовековни акти, повеље, карте, декларације, обичаји и сл. и изграђује се рационално, „цивилизовано“ и писано право.

2. ДОНОШЕЊЕ УСТАВА У РАЗЛИЧИТИМ ИСТОРИЈСКИМ СИТУАЦИЈАМА

Развој европске и светске уставности у току ова два века (XIX и XX) је резултирао доношењем устава у већини држава, тако да данас има негде око 190 држава и исто толико устава. У свим тим државама устав се мање-више схвата као основни закон, највиши правни акт, онај који заузима највише место у хијерархији осталих правних аката и који уз то има и највећу правну снагу. Устав доноси уставотворна власт и тако се прави разлика између њега и закона који је дело слабије, односно законодавне власти. Ово учење о уставотворној власти је развио у току француске револуције чувени опат Сјејес разликујући *pouvoir constituant* и *pouvoir constitues*, уставотворну власт која припада народу и законодавну власт која се врши на основу и према закону. Тако би доношење устава било акт уставотворне власти а његово мењање акт ревизионе власти иако се у пракси све мање прави разлика између ове две власти јер се углавном од истог органа и по истом поступку и